

Lika lön ger olika pension!

En pensionsprognos för kvinnor som är födda på 70-talet

Sammanfattning

- Kvinnor som är födda på 70-talet kan inte räkna med att få samma pension som sina manliga kollegor trots samma lön. Skillnaden är störst bland privata tjänstemän, där kvinnor får 62 procent av slutlönen i pension medan männen når upp till 66 procent, eller 1 700 kronor mer per månad. Orsaken är att kvinnor i större utsträckning än män är borta från arbetslivet. Frånvaron beror både på frivilliga såväl som ofrivilliga orsaker, såsom deltidsarbete, föräldraledighet, studier och arbetslöshet.
- Skillnaderna i pensionsnivå för kvinnor mellan olika avtalsområden är större än mellan kvinnor och män inom samma område. Statsanställda kvinnor kan både räkna med de högsta och mest jämställda pensionerna.
- Ska kvinnor klara bibehålla en rimlig ekonomisk standard som pensionärer krävs ett betydligt större sparkapital än vad män måste spara ihop. I genomsnitt måste kvinnliga arbetare ha ett sparkapital på minst 500 000 kronor, kvinnliga privatanställda tjänstemän 290 000 kronor, statsanställda kvinnor 250 000 kronor och kommun- och landstingsanställda kvinnor bör ha 420 000 kronor.
- En undersökning bland allmänheten som SIFO genomfört på uppdrag av Folksam, visar att 35 procent av kvinnorna planerar gå i pension vid 62 års ålder eller tidigare.
- 65 procent av deltagarna i SIFO-undersökningen uppger att de pensionssparar privat. Kvinnor och män sparar i motsvarande grad, medan det finns stora skillnader mellan arbetare, tjänstemän och egna företagare. Andelen är högst bland egna företagare, 79 procent, därefter kommer tjänstemännen på 74 procent och 64 procent bland arbetare.
- Hälften av kvinnorna uppger i SIFO-undersökningen att de lägger mellan 100 till 400 kronor i månaden på privat pensionssparande. Påbörjas pensionssparandet runt 20-års ålder så kan 200–400 kronor i månaden vara fullt tillräckligt. Sker det efter 35 års ålder måste månadsbeloppet ligga runt 600 till 1 000 kronor, beroende på lönenivån, för att sparkapitalet ska bli tillräckligt stort för att garantera en sammanlagd pensionsnivå på 70 procent av slutlönen.
- Omkring 40 procent av deltagarna i SIFO-undersökningen uttrycker oro för att få en låg pension på grund av frivillig eller ofrivillig ledighet. Kvinnor är särskilt oroliga för att deltidsarbete, arbetslöshet och föräldraledighet ska påverka deras pension negativt. Män är mest oroliga för att arbetslöshet ska få motsvarande effekt. Kvinnors upplevda oro leder oftare till att de börjar pensionsspara privat jämfört med män. 42 procent av kvinnorna uppger att deras oro lett till att de pensionssparar mer.

Kvinnor får lägre pension än sina manliga kollegor trots samma lön

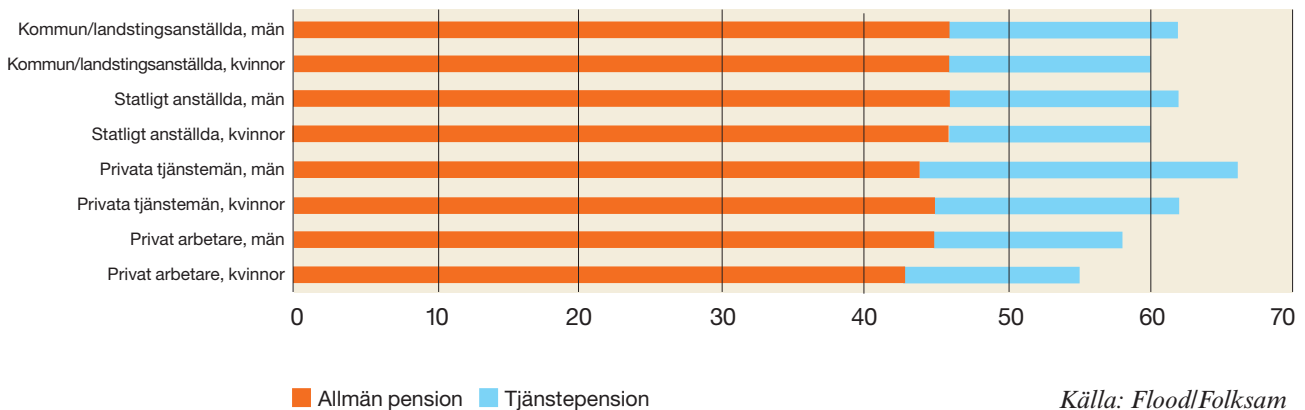
Kvinnors genomsnittliga pensionsnivå är och kommer att vara lägre än männens under en överskådlig framtid. Detta trots att kvinnor under de senaste 40 åren knappt in på männens lönenivå. År 1966 hade kvinnor 23 procent lägre lön än män och i dag har denna skillnad minskat till 8 procent. Med hittillsvarande minskningstakt dröjer det 21 år innan kvinnor har samma lön för samma arbete som män. Men även med samma lön kan inte kvinnor räkna med samma pension som sina manliga kollegor.

Det som drar ned kvinnors pensionsnivåer är att de är lediga i större utsträckning än män. Ledigheten beror både på frivilliga såväl som ofrivilliga orsaker. Framför allt i form av deltidsarbete och arbetslöshet. Detta framgår tydligt av diagram 1 som utgår från genomsnittsinkomsttagare, som är födda på 70-talet,

inom respektive avtalsområde. Skillnaden är störst bland privata tjänstemän, där kvinnor får 62 procent av slutlönen i pension medan männen når upp till 66 procent, eller 1 700 kronor mer per månad. Om vi istället utgår från dagens genomsnittliga lön för kvinnor inom LO-kollektivet och jämför med män som tjänar lika mycket så minskar skillnaderna mellan könen inom respektive avtalsområde, se tabell 1. Observera emellertid att skillnaderna mellan kvinnor mellan olika avtalsområden är större än mellan kvinnor och män inom samma område. Statsanställda kvinnor kan både räkna med den högsta och mest jämställda pensionen. Medan privatanställda kvinnor får drygt 1 000 kronor mindre i pension varje månad jämfört med sina manliga kollegor med samma lön.

Diagram 1

Genomsnittspension för genomsnittsinkomsttagare inom respektive arbetsmarknadssektor, andel av slutlön.

Källa: Flood/Folksam

Tabell 1.

Pensionsnivån för kvinnor och män med samma månadslön i dag på 19 500 kronor och en slutlön på 35 000 kronor år 2040.

Total pension, kr per månad	Kvinnor	Män
Privat arbetare	20 300	21 350
Privat tjänsteman	22 050	23 100
Statsanställd	22 400	22 400
Kommun/landstingsanställd	21 000	21 700

Källa: Flood/Folksam

Räcker pensionen?

Kommer kvinnor födda på 1970-talet kunna bibehålla sin ekonomiska standard som pensionärer? Offentliga anställda kvinnor får i genomsnitt 60 procent av slutlönen i pension medan kvinnliga arbetare når endast upp till 55 procent och kvinnliga tjänstemän 62 procent av slutlönen i pension (se diagram 3-6). Räcker detta för att bibehålla en förhållandevis bra ekonomisk standard? Troligen inte. Folksam anser att en rimlig pension bör ligga på 70 procent av slutlönen för att klara detta. Med dagens pensionssystem är detta möjligt men då bör de:

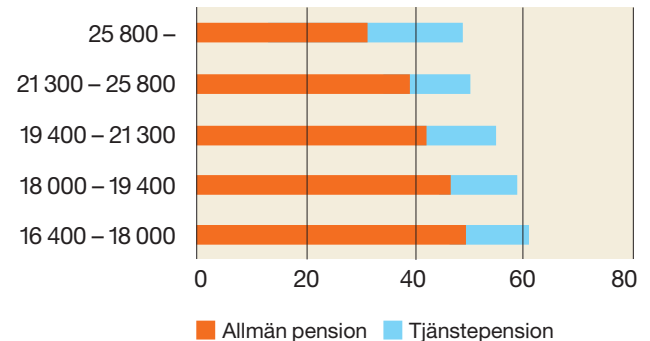
- Arbeta länge, helst 40 år.
- Ha PPM-sparandet under uppsikt. Kontrollera fondernas värdeutveckling någon eller några gånger per år. Välja prisvärda fonder, det vill säga med låga avgifter. Och välja fonder med lägre risknivå med stigande ålder.
- Se till att man har en tjänstepension, antingen via kollektivavtal eller individuell lösning med arbetsgivaren. Även här gäller det att välja prisvärda fonder eller aktivt förvaltade traditionella pensionsför-säkringar.

Många av oss varken kan eller vill arbeta i 40 år. Hela 35 procent av kvinnorna, som medverkade i opinionsundersökningen som SIFO gjorde på Folksamns uppdrag, planerar att gå i pension vid 62 års ålder eller tidigare. Med tanke på att den genomsnittliga etableringsåldern på arbetsmarknaden för kvinnor är 29 år betyder det att många kvinnor som är födda på 70-talet kommer att vara yrkesverksamma i högst 33 år om de önskar gå i pension vid 62 års ålder. Då blir det svårt att bibehålla en rimlig ekonomisk standard som pensionär. Oavsett om man vill gå i pension vid 65 år eller tidigare bör flertalet kvinnor skaffa sig ett kompletterande pensionssparande.

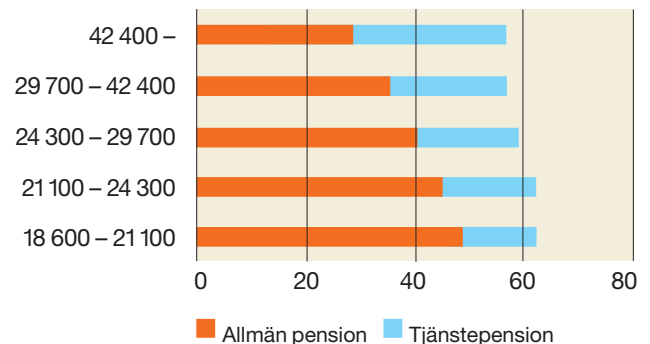
Vilken form av sparande som är lämpligast måste avgöras individuellt. Unga människor bör sprida sitt sparande, bland annat genom boendet, fonder och traditionellt pensionssparande. Att avstå från traditionellt pensionssparande på grund av ”risken” att förlora bostadstillägget är olämpligt, med tanke på att bidrag sällan har några långvariga bäst-föredatum. Dessutom finns det ett stort egenvärde för människor att ha en egen trygg ekonomisk plattform så att man inte blir beroende av offentliga bidrag som pensionär.

I vår undersökning uppger 65 procent av befolkningen att de pensionssparar privat. Kvinnor och män sparar i motsvarande grad, medan det finns stora skillnader mellan arbetare, tjänstemän och egna företagare. Andelen är högst bland egna företagare, 79 procent, därefter kommer tjänstemännen på 74 procent och 64 procent bland arbetare.

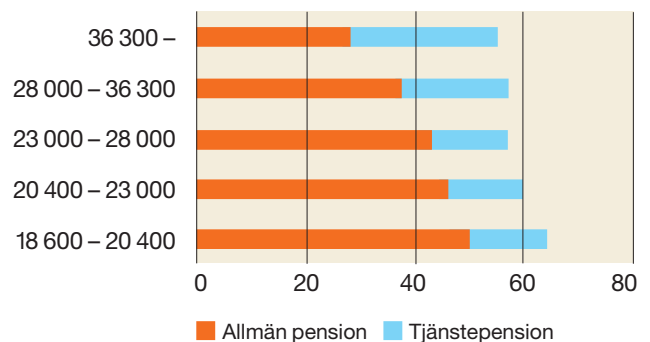
Så blir pensionsnivån för kvinnliga privatanställda arbetare ifall de går i pension vid 65 år (andel av slutlön)

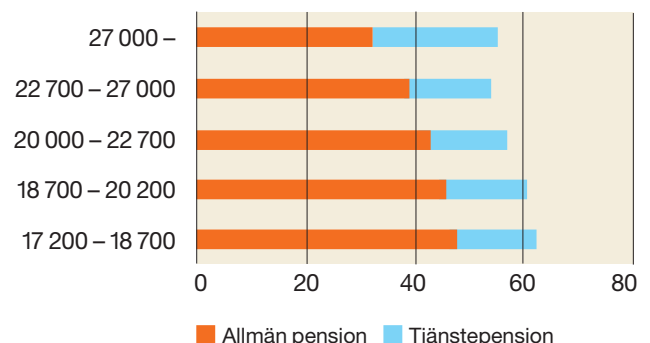
... och för kvinnliga privatanställda tjänstemän

... och för kvinnliga statsanställda

samt för kvinnliga kommun- och landstingsanställda

Källa: Flood/Folksam

Är 400 kronor i månaden tillräckligt för att ge en hygglig pension?

Hur mycket kvinnor födda på 70-talet bör spara för att få en hygglig pension beror huvudsakligen på inom vilket avtalsområde hon jobbar och hur länge hon har möjlighet att arbeta. I tabell 2 visar vi sparbehovet som krävs för att få en sammanlagd pension som motsvarar 70 procent av slutlönen under en 10-års period. Kan pensionsåldern skjutas upp till 67 årsdagen så halveras detta sparbehov.

En kvinnlig arbetare som i dag har en månadslön på 19 500 kronor måste spara 250 000 kronor mer än statligt anställda kvinnor trots samma lön. Och skillnaden i sparbehov är hela 336 000 kronor mellan kvinnliga arbetare och manliga privatanställda. Se tabell 3.

Hälften av kvinnorna uppger i vår undersökning att de lägger mellan 100 till 400 kronor i månaden på privat pensionssparande (se tabell 4 sidan 7). Påbörjas pensionssparandet runt 20-års ålder så kan 200 - 400 kronor i månaden vara fullt tillräckligt. Sker det efter 35 års ålder måste månadsbeloppet ligga runt 600 till 1 000 kronor beroende på lönenivån för att sparkapitalet ska bli tillräckligt stort för att garantera en sammanlagd pensionsnivå på 70 procent av slutlönen.

Drygt 40 procent av kvinnorna i vår undersökning uppger att de påbörjade sitt pensionssparande innan de fyllde 30 år, medan en tredjedel startade först efter 35 års ålder.

Vår undersökning visar dessutom att sparnivåerna är lägst där behovet av ett kompletterande pensionsparande är störst. Närmare tre fjärdedelar av arbetarna sparar mindre än 400 kronor i månaden, medan närmare hälften av tjänstemännen sparar mer än 400 kronor i månaden. De högsta sparbeloppen återfinns vi hos egna företagare där nästan hälften sparar mer än 1 000 kronor i månaden.

Tabell 5 visar hur mycket månadssparandet måste vara för att nå upp till 800 000 kronor i pensionskapital beroende på när sparandet påbörjas. Se sidan 7.

Tabell 2.

10-årig ersättningsperiod med 70 procent av slutlönen i pension kräver ett genomsnittligt sparkapital på följande nivåer:

Privata arbetare, kvinnor

Lön	10-årig ersättningsperiod på 70 procent av slutlönen
16 400 – 18 000	320 000
18 000 – 19 400	510 000
19 400 – 21 300	760 000
21 300 – 25 800	1 250 000
25 800 –	1 800 000

Privata tjänstemän, kvinnor

Lön	10-årig ersättningsperiod på 70 procent av slutlönen
18 600 – 21 100	300 000
21 100 – 24 300	400 000
24 300 – 29 700	690 000
29 700 – 42 400	1 200 000
42 400 –	1 500 000

Statligt anställda, kvinnor

Lön	10-årig ersättningsperiod på 70 procent av slutlönen
18 600 – 20 400	230 000
20 400 – 23 000	460 000
23 000 – 28 000	710 000
28 000 – 36 300	890 000
36 300 –	1 400 000

Kommun- och landstingsanställda, kvinnor

Lön	10-årig ersättningsperiod på 70 procent av slutlönen
17 200 – 18 700	300 000
18 700 – 20 200	435 000
20 200 – 22 700	670 000
22 700 – 27 000	1 000 000
27 000 –	1 260 000

Tabell 3.

Kvinnor och mäns sparbehov för att få 70 procent av slutlönen i pension. Samtliga har en slutlön på 35 000 kronor i månaden.

	Kvinnor	Män
Privat arbetare	504 000	378 000
Privat tjänsteman	294 000	168 000
Statsanställd	252 000	252 000

Tabell 4. Så mycket sparar svensken i privata pensionsförsäkringar per månad

Summa, kr per månad	Alla (%)	Kvinna (%)	Man (%)	Arbetare (%)	Tjänsteman (%)	Företagare(%)
100-200	26	26	26	36	23	13
201-400	26	25	26	37	26	10
401-500	14	13	15	14	16	13
501-1 000	15	16	15	8	17	15
1 001-2 000	13	14	13	5	14	23
2 001-	6	6	5	1	5	26

Tabell 5. Så mycket måste du spara för att nå upp till 800 000 kronor

Slutmål	20-åring 800 000 kr	25-åring 800 000 kr	30-åring 800 000 kr	35-åring 800 000 kr	40-åring 800 000 kr	45-åring 800 000 kr	50-åring 800 000 kr	55-åring 800 000 kr
Månads- sparande	430 kr	560 kr	750 kr	1 000 kr	1 400 kr	2 020 kr	3 080 kr	5 300 kr
År 1	5 418 kr	7 056 kr	9 450 kr	12 600 kr	17 640 kr	25 452 kr	38 808 kr	66 780 kr
År 2	10 849 kr	14 129 kr	18 923 kr	25 230 kr	35 322 kr	50 965 kr	77 708 kr	133 719 kr
År 3	16 551 kr	21 555 kr	28 869 kr	38 492 kr	53 888 kr	77 753 kr	118 554 kr	204 005 kr
År 4	22 539 kr	29 353 kr	39 312 kr	52 416 kr	73 383 kr	105 880 kr	161 442 kr	277 805 kr
År 5	28 826 kr	37 541 kr	50 278 kr	67 037 kr	93 852 kr	135 414 kr	206 474 kr	355 295 kr
År 6	35 427 kr	46 138 kr	61 792 kr	82 389 kr	115 344 kr	166 425 kr	253 757 kr	436 660 kr
År 7	42 359 kr	55 165 kr	73 881 kr	98 508 kr	137 911 kr	198 986 kr	303 405 kr	522 093 kr
År 8	49 636 kr	64 643 kr	86 575 kr	115 434 kr	161 607 kr	233 176 kr	355 535 kr	611 798 kr
År 9	57 278 kr	74 595 kr	99 904 kr	133 205 kr	186 487 kr	269 075 kr	410 272 kr	705 988 kr
År 10	65 302 kr	85 045 kr	113 899 kr	151 866 kr	212 612 kr	306 768 kr	467 746 kr	804 887 kr
År 11	73 727 kr	96 017 kr	128 594 kr	171 459 kr	240 042 kr	346 347 kr	528 093 kr	
År 12	82 574 kr	107 538 kr	144 024 kr	192 032 kr	268 844 kr	387 904 kr	591 458 kr	
År 13	91 862 kr	119 635 kr	160 225 kr	213 633 kr	299 087 kr	431 539 kr	657 991 kr	
År 14	101 615 kr	132 336 kr	177 236 kr	236 315 kr	330 841 kr	477 356 kr	727 850 kr	
År 15	111 856 kr	145 673 kr	195 098 kr	260 131 kr	364 183 kr	525 464 kr	801 203 kr	
År 16	122 609 kr	159 677 kr	213 853 kr	285 137 kr	399 192 kr	575 977 kr		
År 17	133 899 kr	174 381 kr	233 546 kr	311 394 kr	435 952 kr	629 016 kr		
År 18	145 754 kr	189 820 kr	254 223 kr	338 964 kr	474 549 kr	684 707 kr		
År 19	158 202 kr	206 031 kr	275 934 kr	367 912 kr	515 077 kr	743 182 kr		
År 20	171 272 kr	223 052 kr	298 731 kr	398 308 kr	557 631 kr	804 581 kr		
År 21	184 996 kr	240 925 kr	322 667 kr	430 223 kr	602 312 kr			
År 22	199 406 kr	259 691 kr	347 801 kr	463 734 kr	649 228 kr			
År 23	214 536 kr	279 396 kr	374 191 kr	498 921 kr	698 489 kr			
År 24	230 423 kr	300 085 kr	401 900 kr	535 867 kr	750 214 kr			
År 25	247 104 kr	321 810 kr	430 995 kr	574 660 kr	804 524 kr			
År 26	264 619 kr	344 620 kr	461 545 kr	615 393 kr				
År 27	283 010 kr	368 571 kr	493 622 kr	658 163 kr				
År 28	302 321 kr	393 720 kr	527 303 kr	703 071 kr				
År 29	317 437 kr	413 406 kr	553 668 kr	750 225 kr				
År 30	338 468 kr	440 796 kr	590 352 kr	799 736 kr				
År 31	360 552 kr	469 556 kr	628 869 kr					
År 32	383 739 kr	499 754 kr	669 313 kr					
År 33	408 086 kr	531 461 kr	711 779 kr					
År 34	433 651 kr	564 754 kr	756 368 kr					
År 35	460 493 kr	599 712 kr	803 186 kr					
År 36	488 678 kr	636 418 kr						
År 37	518 272 kr	674 959 kr						
År 38	549 345 kr	715 427 kr						
År 39	581 973 kr	757 918 kr						
År 40	616 231 kr	802 534 kr						
År 41	652 203 kr							
År 42	689 973 kr							
År 43	729 632 kr							
År 44	771 273 kr							
År 45	814 997 kr							

Källa: SIFO

Oro får kvinnor att pensionsspara

Att ledighet påverkar pensionen är något som oroar många människor. Omkring 40 procent av deltagarna i vår undersökning uttrycker oro för att få en låg pension på grund av frivillig eller ofrivillig ledighet. Kvinnor är särskilt oroliga för att deltidsarbete, föräldraledighet och arbetslöshet ska påverka deras pension negativt, medan män är mest oroliga för att arbets-

löshet ska få motsvarande effekt. Kvinnors upplevda oro leder oftare till att de börjar pensionsspara privat jämfört med män. 42 procent av kvinnorna uppger att deras oro har lett till att de pensionssparar privat. Motsvarande andel hos män är 31 procent. Särskilt intressant är oroliga arbetare i väsentlig lägre grad påbörjar ett pensionssparande jämfört med oroliga tjänstemän.

Tabell 6.

Andel som är oroliga för att få en låg pension på grund av frivilliga eller ofrivillig ledighet såsom deltidsarbete, föräldraledighet, studier, sabbatsår eller arbetslöshet?

Andel, alla	Alla (%)	Kvinna (%)	Man (%)	Arbetare (%)	Tjänsteman (%)	Företagare (%)
Ja, pga deltidsarbete	17	19	15	24	13	15
Ja, pga av föräldraledighet	14	16	13	17	15	6
Ja, pga av studier	12	14	11	8	11	8
Ja pga av sabbatsår	4	4	4	3	2	3
Ja, pga arbetslöshet	20	18	23	24	14	15
Nej Jag är inte orolig för att få lägre pension på grund av dessa faktorer	59	58	58	52	64	68

Källa: SIFO

Fakta

SIFO har på uppdrag av Folksam undersökt svenska kvinnors och mäns syn på pension. Undersökningen genomfördes under perioden september-oktober 2007 via SIFO:s webbpanel. Totalt har 4 200 personer från 18 år och uppåt i alla Sveriges län deltagit i undersökningen.

Pensionsprognosen är gjord av professor Lennart Flood. Han har använt en mikrosimuleringsmodell, SESIM, ursprungligen utvecklad på Finansdepartementet. I modellen ingår 100 000 individer som motsvarar ett representativt urval av Sveriges befolkning. Modellen tar bland annat hänsyn till arbetslöshet, studieavbrott, föräldraledighet och andra händelser som påverkar inkomsterna över livscykeln. Vid beräkningarna har villkoret varit att 70-talisterna har arbetat 21 år eller mer inom respektive arbetsmarknadssektor.

Följande antagande har också använts:

Inflationen: 2 procent

Real löneökning: 2 procent

Finansiell avkastning: 5 – 6,25 beroende på tillgångsslag

Lennart Flood

Lennart Flood är professor i ekonometri och verksam vid Handelshögskolans nationalekonomiska institution, Göteborgs universitet. I sin forskning har han under många år arbetat med mikroekonometri och särskilt med inriktning mot arbetsutbud och skatter. Han har publicerat ett antal rapporter och artiklar som beskriver det svenska pensionssystemets egenskaper och vilka kompensationsnivåer som de framtida pensionärerna förväntas erhålla. Lennart Flood är också anlitad av Finansdepartementet som expert.

